

nogen Indsigelse herimod. Derimod kan han gjøre — om det lyfter ham — Indsigelse imod, hvad jeg nu agter at sige, nemlig, at jeg anseer det for et stort Held, at Forfatningen af 18de November var gennemført, førend vi kom til denne Afgjørelse af Forfatningsvæsenet efter Udsalbet af Krigen. Det er min fulde Overbeviisning, at dette maa ansees for et Held og en Lykke, og netop fortrinnsviis maa betragtes saaledes af dem, der staae paa det folkelige Standpunkt. Der var ved denne Forfatning i den ene Afdeling af Rigsraadet blevet optagen en Repræsentation fuldstændig af samme Art som den, der findes i Rigsdagens Folkething, saa at der fra selve Rigsraadets Indre kunde udgaae, hvad der fra Folkelighedens egen Side kunde gjøre sig gjældende, og dette har været af overordentlig stor Betydning for det Resultat, der er opnaaet. Dersom man troer, at man havde naaet et bedre og lettere Resultat, saafremt ingen 18de November-Forfatning havde eksisteret, eller den var bleven tagen tilbage, og dersom man noget Dieblisk vilde hengive sig til den forøvrigt utrolige Anstuelse, at det da skulde være lykkes at bevare 2den October-Forfatningen, saa siger jeg, at dette vilde være en høist besynderlig Tankegang, men endnu besynderligere, naar man seer hen til, hvad der ganske vist vilde blive den nødvendige Følge af, at 18de November-Forfatningen ikke var kommen frem, eller den var tagen tilbage, nemlig, at man havde fundet Rigsdagen med Hensyn til Ordningen af dens Forfatningsforhold staaende ligeoverfor en uindskrænket Regjeringsmyndighed. Selv om man vil tillægge en Regjering de bedst mulige Hensigter og det største Ønske om at komme imøde, saa er der dog efter min fulde Overbeviisning, især under saadanne Forhold som dem, der have fundet Sted hos os, en saa overordentlig stærk Opfordring til at stille sig paa en heel anden Maade for den Mægt, som er kommen i Besiddelse af Myndigheden og de væsentligste Anliggender, at man vilde handle meget daarligt ved at hengive sig til den Tro, at man under denne Forudsætning lettere skulde være kommen til at faae Femtejunigrundloven, uden nogen Bestæring, tilbage. Men jeg paastaar ogsaa, at det Heldige har viist sig i Resultatet; jeg paastaar, at man

ikke uden at hengive sig til aldeles urimelige Forhaabninger kunde efter de Forhold, der have bestaaet, vente noget Andet eller Bedre end det, der vil komme ud af den hele Kamp, naar Afstemningen gaaer saaledes, som det maa forventes, nemlig, at vi nu efter 2½ Aars Forløb ere naaede til, at Femtejunigrundloven i Gæt og Alt er kommen tilbage til at blive den omfattende, gyldige Grundlov, idet kun een Forandring er steet, og det endda med Hensyn til et Punkt, der i Grundloven selv, efter hvad jeg før hittede, stod som det Uafgjorte, det Provisoriske, medens den Afgjørelse, der har fundet Sted, er gaaet i den Retning, som er antydet i selve Grundloven. Og jeg paastaar da endvidere, at det er i allerhøieste Grad forbausende, om man ikke skulde sige ogsaa fra et folkeligt Standpunkt, at dette er et sjældent lykkeligt Resultat at faae ud af den i det Hele vanskelige og sørgelige Stilling. Jeg troer derfor, at naar dette Resultat kommer frem, saa vil det danske Folk meget snart komme til den Erkjendelse, at det er kommet saa fuldstændigt i Besiddelse af Grundloven af 5te Juni, som det nogenstinde har været, og at det har faaet en langt større Myndighed, end det nogenstinde har havt, end ikke i Tidsrummet 1849—1855. Jeg troer, at det danske Folk vil komme til Erkjendelse af, at det nu fuldstændigt er i Besiddelse af sin gamle Grundlov af 5te Juni, Frederik den 7des Gave til det, og at det har en Forfatning, der er fuldt saa fri som nogen monarchist Forfatning i Verden, og at det derfor nu vil være Opgaven for det ikke at lade sig lede hen til Forsøg paa at frembringe Forandringer i en eller anden enkelt Retning, hvori Nogle kunne mene, at det er rigtigt at faae en Forandring sat igjennem, men derimod nu at bruge denne Forfatning og den fulde Myndighed over alle Landets Anliggender, som er det givet til at raade Bod paa alle Savn og Mangler, som endnu maatte være tilstede.

Jeg henstiller trostigt disse Betragtninger ligeoverfor dem, der fra den ærede Folkethingsmand for Holbæk Amts 2den Valgkreds og Andre ere fremkomne; jeg henstiller dem trostigt til Afgjørelse nu først af Folket og senere af Historien. Jeg er overbevist om, at saavel Folket som Historien vel skal vide at bedømme,